Zastavení č. 1: Hejkali a Ras

Pod Bystřicou přes dvůr Makovskýho mlejna se příde k starej valše, kde bejvali už za dob slavnýho soukenickýho cechu valcháři z rodu Čermáků. Teť je tam ticho, ale tenkrát bylo zde veselo a to i dyš uš se nevalchovalo. Večír co večír se tam scházeli besedníci a nejvíc staroměscí kluci za Ládou. Kutlili tam co se dalo, vobyčejně něco spravovali nebo montovali všelijaký mašiny, nebo jim pan Čermák vypravoval historky vo pytlákách, zlodějách i strašidlech.

Nejvíc ale, dyby se to mohlo říct vo chlapech, co se říká jen o ženských, tak si rádi zaklevetili. No nic zlýho, jen si povidali kerej s kerou chodí kole valchy, co se kde stratilo, co se stalo, aby stálo za řeč, ale taky dyš na Starým městě se stala nejaká taškařica, tak v tom vobyčejně měli taky prsty.

Pečený vařený tam bejvali Karel s Kučerky a Franta pod Horou, jako dvě společňata všady sou a prováděli kousky aš běda. Zamilovaný párky to před něma neměli nikdy jistý, nekdy dělali na „lamfeštu“ hastrmany, jindy strašili v bílej poslámce uvázanej na rukách, tak že se natahovali a zas krčili, pak se skuli i po mezi dolů a tak vystrašili tenkrát jedny, že vona hnala aš dom a nemohli z ní slova dostat.

Vono ale nešlo dycky jen vo to, že strašili ty druhý, ale pan Čermák, jen ho nechat, se dal tak do vypravování, že bylo i tem „strašídlám“ po cestě v noci dom do strachu a museli si sami pískat nebo nahlas vykládat.

Jednou vám tam taky přišel na besedu ras a zrovna zas byla řeč vo hejkalech. Pan Čermák vykládal, jak lítá jako strašná příšera a křičí „hej, hej“ a že se na něj volá „cos mě zebral, to mě dej“. Že sou to zakletý, co vykopali sády a přivorali si cizího.

Žertovat prej s něma nejni radný, nebo vlítnou na záda a ten, komu to udělají, musí prej je vynest až ven z lesa. Dyš kluci viděli, že už de rasovi mrás po zádech, vytratili se a v kůlni si našli všelijaký starý hadry, vzali koščata a šli napřed k Ajchlerovej louce, kdy byly vykopaný jámy jako hroby, aby formani nerozjezdili celou louku.

Dyš ras viděl, že kluci vodešli, bylo mu jaksi divně, a tak Láda, kterej vo všem věděl jako nic, se nabíd, že rasa vyprovodí. Šli aš k hrobom a teť už kluci leželi. Jak se přiblížili, počali se hejbat a stávat. Láda, jakoby se polekal, zařval: „Hejkali!“ a hnal se k valše. Ras už byl leknutější, ale hnal se co mohl za ním. Kluci vylítli s koščatama a za milým rasem, po zádech mu šimrali a při tom piščeli a hejkali až hrůza.

Ras dolít do valchy, dom už nešel aš druhej den a nikdo mu nikdy nevymluvil, že hejkali nejsou.

Z Bystřice nad Pernštejnem, r. 1960 zapsal Josef Pavelka